

**Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
2.Mf.31.278/2020/6.**

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Noll Ügyvédi Iroda (cím., ügyintéző: dr. Noll Bálint ügyvéd) által képviselt **felperes neve (felperes címe)** felperesnek - a Dr. Szüts Ágnes Ügyvédi Iroda (cím., ügyintéző: dr. Szüts Ágnes ügyvéd) által képviselt **alperes neve (alperes címe.)** alperes ellen kártérítés megfizetése tárgyában indult perében a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 33.M.198/2019/29. számú ítéletével szemben az alperes által 33.M.70.426/2020/3. sorszámon benyújtott fellebbezés és a felperes által a másodfokú eljárásban 3. sorszámon benyújtott csatlakozó fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 125.000 (százhuszonötezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg 142.850 forint (száznegyvenkétezer nyolcszázötven) fellebbezési illetéket az állam javára, a felperest terhelő 280.000 forint (kétszáznyolcvanezer) fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítélete és az általa megállapított tényállás

- [1] A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2020. március 10. napján hozott 33.M.198/2019/29. számú ítéletével egészségügyi szolgáltatások költsége címén 1.392 forint, gyógyszerköltség címén 201.805 forint, rehabilitációs költség címén 16.877 forint, illetve keresetvesztés címén 2.330.067 forint, ezen felül nem vagyoni kártérítés címén 1.500.000 forint és a késedelmi kamatok megfizetésére kötelezte az alperest. Az elsőfokú bíróság (2020.) áprilisától minden hónap 10. napjáig gyógyszerköltség járadékként havi 1.790 forint, keresetvesztési járadék címén 20.572 forint megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [2] A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság ... számú végzésével elrendelt megismételt eljárásban kiegészített bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság az alábbiakat állapította meg. A felperes 1996. január 8-tól határozatlan idejű munkaviszonyban állt takarító munkakörben az alperessel, feladata a teljes üzem és az iroda takarítása volt (700-800 m²). A felperes a munkaviszonya létesítését követően rövid időn belül a takarítói feladatok mellett raktárosi és irodai munkákat is ellátott. Az alperes acélból készült szerelvényeket gyártott és forgalmazott. A felperes feladata a takarításon felül ezen eszközök, szerelvények megrendelésének koordinálása, a beérkező áru raktári polcokra történő kirakása, a megrendelt áru csomagokba összekészítése, a vevők kiszolgálása, illetve a csomagok postára történő elszállítása és a leltározás volt. A szerelvények súlya változó volt, 0,5 kg-tól 10-12 kg-ig terjedt. A felperes 1998. év végéig a postára szállítást kerékpárral oldotta meg. Naponta általában 1-4 alkalommal kellett 2-10 db 5-20 kg súlyú csomagot

feladnia a postán. 1998-tól ehhez a feladathoz gépjárművet kapott, illetve időnként a munkatársai is segítettek. Havonta 2-3 alkalommal érkezett a német gyártótól szállítmány. Ilyenkor a felperes feladata volt a megérkezett áru raktári polcokra történő felrakása, ami úgy történt, hogy a raktár ajtajában lerakott árut kellett a polcokra felrakni, alkalmanként ez 4-500 kg áru mozgatását jelentette.

- [3] A felperesnél 2004-ben diagnosztizáltak gerincsérvet, ekkor konzervatív kezelést javasoltak, amely mellett a felperes tovább dolgozott. 2005. decemberétől a felperes nem végzett munkát, mert 2006. február 6-án született meg a második gyermeke. Emiatt fizetés nélküli szabadságot vett igénybe. A GYES időtartama alatt 2007. május 8-án gerincműtetre került sor porckorong sérv miatt. A felperes 2007. november 5-étől folytatta a munkavégzést az alperesnél, ekkor a felek a munkaszerződésben a felperes munkakörét kereskedelmi titkárnői munkakörre módosították. A felperes - a munkakör módosítás ellenére - továbbra is ugyanazokat a raktárosi feladatokat látta el, mint a gyermeke megszületése előtt, takarítói feladatokat azonban már nem végzett.
- [4] A felperes panaszai kiújultak, emiatt 2009. március 26-án újabb ún. stabilizációs műtetre került sor. 2010. március 17-én az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet elsőfokú bizottsága a felperes össz-szervezeti egészségkárosodását 42 %-ban határozta meg. 2010. május 14-én a másodfokú bizottság az össz-szervezeti egészségkárosodást 2010. május 01-jétől 51 %-osnak véleményezte, ezen belül a mozgásszervi rész-egészségkárosodás mértéke 25 %-ban lett meghatározva. A szakértői bizottság azt is megállapította, hogy a felperes állapota, rokkantsága túlnyomóan nem üzemi baleseti eredetű. A felek 2010. július 1-jétől ismét módosították a munkaszerződést, a felperes munkakörét kereskedelmi ügyintézőként, a munkaidőt heti 2 x 4 óra részmunkaidőben határozták meg, később a felperes munkaideje heti 30 órára módosult, ennek megfelelően változott a munkabére is. A felek 2011. április 4-ével közös megegyezéssel megszüntették a felperes munkaviszonyát. Ezt követően a felperes 2011. augusztus 1-jétől létesített újabb munkaviszonyt. 2011. január 1-jétől havi 102.965 forint rehabilitációs járadékban részesült, melyet 2012. január 1-jétől 50 %-kal csökkentettek. A felperes 2014. január 1-jétől részesült rokkantsági ellátásban. Budapest Főváros Kormányhivatala Rehabilitációs Szakigazgatási Szervének 2013. július 9-én kelt elsőfokú orvosi véleménye szerint a felperes egészségkárosodásának mértéke 2013. május 3-tól 52 %, ezen belül a mozgásszervi rész-egészségkárosodás mértéke 15 %. A 2016. június 6-i komplex elsőfokú szakértői vizsgálat szerint a felperes össz-szervezeti egészségkárosodása 61 %, ezen belül a mozgásszervi rész-egészségkárosodás 20 %.
- [5] A felperes foglalkoztatásának időtartama alatt első alkalommal 1996. június 3-án készült munkaköri alkalmassági vélemény, amely szerint a felperes alkalmas volt takarító munkakör ellátására. 2002. november 19-én az időszakos felülvizsgálaton az üzemorvos továbbra is alkalmasnak találta a felperest takarító munkakörre. A következő felülvizsgálatra a felperes első gerincműtétjét követően, 2007. november 26-án került sor. A felperes ekkor közölte az üzemorvossal, hogy gerincműtétje volt, ezzel kapcsolatos orvosi dokumentációt nem adott át. Az üzemorvos megállapította a felperes alkalmasságát ügyintéző munkakörre.
- [6] Az elsőfokú bíróság - a megismételt eljárás során hozott ítéletében - részben találta alaposnak a felperes keresetét, melyet a munkaköre ellátásából eredő egészségkárosodásra tekintettel egészségügyi szolgáltatások, gyógyszerek, gyógyeszközök, rehabilitációs költségek, háztartási, házkörüli segítő költségei, ezekkel összefüggő járadék, továbbá nem vagyoni kártérítés körében terjesztett elő.

- [7] Az elsőfokú bíróság a szakhatósági vélemények alapján megállapította, hogy a felperes mozgásszervi rész-egészségkárosodásával összefüggő állapotrosszabbodása 2010. május 1-jén következett be. A Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) 11. § (2) bekezdésére, illetve az Mt. 202. § (1) bekezdésére hivatkozva kifejtette, hogy az egészségkárosodással összefüggő igény érvényesítésére nem tartalmaz a jogszabály speciális keresetindítási határidőt, ezért a 3 éves elévülési idő vizsgálendő. Az elsőfokú bíróság nem találta megállapíthatónak az elévülés nyugvását, ezért akként foglalt állást, hogy a 2010. május 1-jét megelőző eseményekhez kapcsolódó kereseti igények elévültek.
- [8] Az ezt követő időszakra vonatkozó kártérítési igényeket a káresemény - egészségkárosodás - bekövetkezésének időpontjára figyelemmel Mt. 174. §-a alapján vizsgálta. Az elsőfokú bíróság részletesen értékelte az orvosszakértőként kirendelt **szakértő** (továbbiakban: NSZKK) szakértői véleményét és annak kiegészítéseit, illetve a szakértő tárgyaláson tett nyilatkozatait. A felperes munkakörét a munkahelyi körülményeket illetően **S.P., M.Gy., M.Iné, F.Z.J., G.L., V.J., F.S., K.Z., K.L.** és **B.Z.** alperesi munkavállalók tanúvallomását tekintette irányadónak. Alaptalannak találta az alperes azzal összefüggő érvelését, hogy a tanúk a munkaviszonyuk időtartamára figyelemmel csupán a 2015. év végéig terjedő időszakra tudtak nyilatkozni. **F.Z., G.L., K.Z., K.L.** és **B.Z.** munkaviszonya ugyanis a későbbiek folyamán is fennállt, ezért a 2007. novemberét követően ellátott munkaköri feladatokra is érdemben tudtak nyilatkozni. Az elsőfokú bíróság megállapította, a tanúk egyértelműen alátámasztották azt a kereseti hivatkozást, hogy a felperes munkaköre 2007. november 5-ét követően - a takarítási feladatok kivételével - nem változott és továbbra is a felperes feladatát képezte a termékek, áruk csomagolása, az áruk raktári polcokra történő kipakolása, illetőleg a postára történő szállítás.
- [9] Az elsőfokú bíróság az orvosszakértői vélemény kiegészítését is figyelembe véve megállapította, hogy a felperes születési megbetegedését, a gerince elfajulálos elváltozását és a ... megbetegedés fennállását már 1993-tól kórismézték. A porckorong sérv 2004. júliusában következett be. A későbbi betegségekhez, az állapot rosszabbodásához a természetes kórokú, sorsszerű megbetegedés mellett hozzájárult, hogy a felperes foglalkoztatása során nem valósult meg az egészségügyi szempontból indokolt gerinckímélet. A szakértő megállapította, hogy a fizikai munka, a gerinc terhelése részoki szereppel bírhatott a felperes egyébként természetes okú, sorsszerű megbetegedése súlyosbodásában. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság megállapíthatónak találta az okozati összefüggést a felperes munkavégzése és a gerinc állapotrosszabbodása között. Ez a tény pedig megalapozta az alperes kártérítési felelősségét.
- [10] Az elsőfokú bíróság alaptalannak találta a felperes vétkes közrehatására történő alperesi hivatkozást. Az a tény, hogy a felperes a 2007. évi üzemorvosi vizsgálaton nem mutatta be az orvosi dokumentumokat, nem jelentette az együttműködési és tájékoztatási kötelezettsége megszegését. Dr. **J.G.** üzemorvos a tanúvallomásában egyértelműen megerősítette, hogy a felperes közölte vele a gerincműtét tényét. Az elsőfokú bíróság az erre vonatkozó orvosi dokumentáció átadásával szemben, e tény közlésének tulajdonított alapvető jelentőséget. Az üzemorvos e közlés ellenére alkalmasnak nyilvánította a felperest, ezért nem volt lehetőség a felperes vétkes közrehatása megállapítására az egészségi állapota romlásával összefüggésben.
- [11] Az alperes felelősségét az elsőfokú bíróság az EBH 2001.470. számú elvi határozatban kifejtettek alapján vizsgálta. Megállapította, a felperes egészségkárosodásának egy része nem az alperesnél ellátott feladataival, hanem sorsszerű megbetegedésével függött össze, ezért az alperes felelőssége

kizárólag a foglalkozási eredetű egészségkárosodásnak, az össz-szervezeti egészségkárosodáshoz viszonyított aránya figyelembevételével volt megállapítható. A perben rendelkezésre álló szakhatósági állásfoglalások, illetőleg az NSZKK szakvéleményében megjelölt egyes időszakokra meghatározott össz-egészségkárosodás és azon belül a mozgásszervi rész-egészségkárosodás aránya alapján állapította meg az alperes felelőssége mértékét. Az elsőfokú bíróság mérlegeléssel a felperes foglalkozási eredetű egészségkárosodását, a mozgásszervi rész-egészségkárosodáson belül 40 %-ban határozta meg. A szakértői vélemények alapján megállapítható időszakokhoz igazodva - a fenti arányosítás alapján - 2010. május 1-je és 2013. május 3. között 19,6 %-ban, 2013. május 3. és 2016. július 6-a között 11,6 %-ban, illetve 2016. július 6-tól 13,2 %-ban határozta meg az alperes kártérítési felelősségének a mértékét.

- [12] Az elsőfokú bíróság nem találta szükségesnek a Magyar Posta Zrt. megkeresését az 1996. és 2000. között feladott postai csomagok súlyának tisztázása érdekében, mivel e körben a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokat elégségesnek találta. Mellőzte az alperesnél kialakult munkafolyamatokat és munkaterületet bemutató DVD bizonyítékként történő felhasználását is, mivel az nem a perbeli időszakra vonatkozott. Igazságügyi munkavédelmi szakértő kirendelését sem tartotta indokoltnak, arra hivatkozva, hogy attól nem volt várható az ügy eltérő megítélése. Az elsőfokú bíróság nem találta szükségesnek újabb igazságügyi orvosszakértő kirendelését, mivel a perben kirendelt orvosszakértői intézet a szakvéleményét több alkalommal kiegészítette, az alapján megállapítható volt a foglalkozási eredetű össz-szervezeti egészségkárosodás, illetőleg rész-egészségkárosodás mértéke. Az elsőfokú bíróság nem találta alaposnak a szakértő szakvizsgájával kapcsolatos érvelést sem.
- [13] Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az egyes kártérítési igények jogalapjának és összecszerúségének bizonyítása az Mt. 177. §-a, illetve 174. § (4) bekezdésében foglaltak szerint a felperest terhelte. Az egészségügyi szolgáltatások költségei, a gyógyszerköltség, a rehabilitációs költség, a gondozási költség, a háztartási kisegítő és a házkörüli kisegítővel kapcsolatos kereset 2010. május 1-jét megelőző időszakra vonatkozó részét elévülésre hivatkozva nem találta alaposnak. Bizonyos gyógyszerek szedése indokolt és szükséges volt, azok a felperes állapotával összefüggtek. Ezért a keresetben meghatározott gyógyszerek, gyógyászati eszközök ellenértékét az alperes kártérítési felelősségének adott időszakra meghatározott mértékével arányosan határozta meg. Rendelkezett továbbá 2020. áprilisától minden hónapra vonatkozóan, a 13,2 %-os kárfelelősségi arányra figyelemmel a havi gyógyszerköltség címén járó járadék megfizetéséről.
- [14] Az elsőfokú bíróság a gyógyapucsz, gyógycipő, speciális fűző és WC-magasító kapcsán előterjesztett keresetet azért nem találta alaposnak, mert ezen eszközök indokoltságát az orvosszakértői vélemény nem támasztotta alá. A 2010. május 1-jét követő időszakra érvényesített rehabilitációs költségeket azonban alaposnak találta, annak a kártérítési felelősség mértékéhez igazodó része megfizetésére kötelezte az alperest. A gondozási költség, a háztartási és házkörüli segítő költségét elévülésre tekintettel utasította el a bíróság, megállapítva, hogy ezek a felperes 2007. és 2009. évi műtéteihez kapcsolódó igények voltak.
- [15] Az elsőfokú bíróság az Mt. 178. § (1) bekezdése alapján vizsgálta a felperesnél bekövetkezett keresetvesztés mértékét és okát. Megállapította, hogy a felperes mozgásszervi állapotában bekövetkezett állapotrosszabbodásában részoki szereppel bírhatott az alperesnél elvégzett munka. A felperes a korábbi raktáros munkakörét a jövőben nem tudja ellátni, melyre tekintettel az alperes felelős volt a felperesnél bekövetkezett jövedelemcsökkenésért is. Tekintettel arra, hogy a felperes által a keresetben megjelölt összecszerúséget az alperes nem vitatta, ezt irányadónak tekintve az

elsőfokú bíróság az egyes időszakokra az alperes kártérítési felelőssége mértékéhez arányosítva határozta meg a keresetben megjelölt keresetveszteség alapján az alperes által megtérítendő összeg nagyságát. A jövőre nézve pedig rendelkezett arról, hogy 2020. április 1-jétől az alperes 20.572 forint járadék megfizetésére köteles.

- [16] Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítéssel összefüggő igényt az Mt. 177. § (2) bekezdése alapján vizsgálta. A felperes személyes, családi körülményeit illetően F.S., a felperes házastársa és N.Á., a család barátja tanúvallomását vette figyelembe. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes gerincbetegségének súlyosbodása okán a felperes egészséghez fűződő személyiségi joga sérült és ebben az alperesnél végzett munka részoki szereppel bírhatott. Az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján kifejtette, hogy a felperes gerinckárosodása korlátozó, akadályozó tényező a terhek emelésében, a tartós állásban, járásban, kényszertartásban, hajolásban. A felperes a mozgásszervi károsodására tekintettel a jövőben nem végezhet terhek emelését, tartós állást, járást igénylő feladatokat, nem végezhet kényszertartást igénylő munkát és gerinc terhelésével járó hajolást, ezért a korábbi raktárosi munkáját sem tudja ellátni.
- [17] A tanúk vallomása alátámasztotta, hogy a felperes életvitele a műtéteket követően teljesen megváltozott. A szabadidős tevékenységekben korlátozott, mert nem tud sétálni, kirándulni, játszótérre menni a gyermekeivel, gyermekprogramon részt venni, vagy moziba menni. A korábban jókedvű, életvidám felperes a műtéteket követően magába fordult és komoly lelki támogatásra szorult a környezete részéről. Az elsőfokú bíróság hivatkozva az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI.1.) AB határozatára, az egészségkárosodásból bekövetkezett nem vagyoni sérelemért az alperes felelősségének a mértékére tekintettel 1.500.000 forint nem vagyoni kártérítést talált indokoltnak.

Az alperes fellebbezése

- [18] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes nyújtott be fellebbezést, melyben annak megváltoztatásával a keresetet teljes mértékben elutasító érdemi döntés meghozatalát kérte. Másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte a nem vagyoni kártérítés iránti kérelmet elutasító, illetve annak összegét 750.000 forintra leszállító érdemi döntés meghozatalával.
- [19] Az alperes fellebbezésében a Pp. 3. § (2) bekezdése, 206. § (1) bekezdése és 221. § (1) bekezdése megsértését állította. Kifejtette, hogy a bíróság a per elbírálása során kötve van a felek által előterjesztett kérelmekhez, a döntése meghozatalakor pedig nem mellőzhető a bizonyítékok összességében és egyenként történő, az életszerűség és a logika szabályainak megfelelő értékelése. Az elsőfokú bíróság e kötelezettségének részben tett eleget, ezért tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes mozgásszervi eredetű állapotromlásáért az alperes felelős. Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásával kapcsolatos kötelezettségét is megszegte, mivel nem adott teljes mértékben számot arról, a tanúk vallomása és az orvosszakértői vélemény alapján, hogyan jutott az alperes kártérítési felelősségével kapcsolatos következtetésre. A szakértői vélemény ugyanis nem támasztotta alá teljes bizonyossággal a munkáltatói közrehatást, az okozati összefüggést. A szakértő egy esetleges okozati összefüggés esetére pedig nem tudta meghatározni a gerinckímélet elmaradásával összefüggő egészségkárosodás mértékét. Ebből következően a foglalkozási eredetű egészségromlással kapcsolatos felperesi állítások nem bizonyítottak. Emiatt az elsőfokú bíróságnak a keresetet elutasító döntést kellett volna hoznia.
- [20] A felperesnek jelentős mértékben természetes kórokú megbetegedései voltak, ezért az MK. 29. számú állásfoglalásra figyelemmel legfeljebb részleges munkáltatói felelősség volt megállapítható.

Ez azonban nem tette a munkaviszonnyal való összefüggés kétséget kizáró bizonyítását mellőzhetővé. A perben az nyert bizonyítást, hogy a felperes korábban meglévő betegsége újult ki. A szakvélemény szerint ez a megbetegedés nagy valószínűséggel fizikai megterhelés nélkül is bekövetkezhetett. A keresettel szemben tehát arra volt egyértelmű adat a perben, hogy a felperes állapota a fizikai megterheléstől függetlenül rosszabbodott. A felperes 2007. november 5-ét követően már csak könnyű fizikai munkát végzett a munkaviszonyával összefüggésben. Nem volt kitéve számottevő fizikai igénybevételnek, így az állapotrosszabbodása sem kapcsolódhatott a munkaviszonyához. Mindezt a tanúvallomások is alátámasztották. A 2007. november 5-e utáni munkafolyamatokra, munkavégzési körülményekre azonban egyértelmű bizonyíték, tanúvallomás nem állt rendelkezésre. A bizonyítékokat az elsőfokú bíróság nem helytállóan, nem összességükben értékelte. A tanúk vallomásait a bíróság kiterjesztően, tévesen értelmezte a 2007. november 5-e utáni időszakra vonatkozóan. Az elsőfokú bíróság azt sem vette figyelembe, hogy a felperes munkaszerződés módosítása kereskedelmi ügyintézői munkakörre vonatkozott. Ezért az e munkakörhöz kapcsolódó feladatok alapján kellett volna értékelni az okozati összefüggést. A 2007. november 5-ét megelőző feladatoknak kizárólag az addig kialakult állapottal kapcsolatban lehetett relevanciája.

- [21] Az alperes kirívóan okszerűtlennek és iratellenesnek találta az elsőfokú ítélet megállapításait a felperes által ellátott egyes munkaköri feladatokat, különösen a szerelvénysúlyát, a polcokra felpakolandó áruk súlyát, illetőleg a postára történő szállított csomagok súlyát illetően. Ezzel összefüggésben hivatkozott a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság számú végzése alapján a Kúria felülvizsgálati kérelmet elutasító számú végzése alapján arra, hogy a másodfokú bíróság határozata nem minősült a Pp. 212. § (1) bekezdése szerint az ügy érdemében hozott jogerős döntésnek. Ebből következően a másodfokú bíróság végzésének indokolása nem kötötte az elsőfokú bíróságot a megismételt eljárás során. Az alperes vitatta a felperes munkaköri feladataival összefüggő ítéleti megállapításokat és alapvető jelentőséget annak tulajdonított, hogy a 2007. november 5-e utáni körülmények, konkrét feladatok nem bizonyítottak. E körben a felperes személyes nyilatkozatai részben önmaguknak is ellentmondóak voltak. Az alperes érvelése szerint a felperes tudott arról, hogy 2007. májusában milyen okból került sor a műtétjére, ennek ellenére a műtét tényét nem jelezte sem a munkáltató, sem az üzemorvos felé. Ugyanakkor a felperes elismerte, hogy 2007. novemberétől rendszeresen kapott segítséget („50 %-ban kaptam segítséget”). A felperes szavahihetőségét megkérdőjelezi, hogy állítása szerint nagyon rossz állapotban volt, ennek ellenére 2008-ban csupán 5 napot volt betegszabadságon, 2009. januárjában a második műtétjét megelőzően pedig egyetlen napot sem volt betegállományban.
- [22] A felperes elismerte, hogy kapott segítséget, de ezt a tényt **S.P., M.Iné, F.Z., M.Gy. és G.L.**, továbbá **V.J.** vallomása is alátámasztotta. A felperes munkaköréből nem következett az anyagmozgatás kötelezettsége. A felperesnek tehát nem kellett számottevő súlyt mozgatnia, de a mozgatott áruk, csomagok súlya nem is bizonyított. Jelentősége volt annak a ténynek is, hogy a felperes panaszai olyan időszakban jelentkeztek, amikor második gyermeke születését követően otthon tartózkodott, vagyis nem végzett munkát. A 2007. november 5-ét megelőző események tehát jelen perben nem voltak vizsgálhatóak a megismételt eljárás során sem. A felperes házastársa **F.S.Z.**, aki egy ideig szintén dolgozott az alperesnél, életszerűtlen és logikátlan vallomást tett a felperes által ellátott feladatokra. Amennyiben ugyanis a felperes nehéz fizikai munkát végzett, akkor ezt a házastársa nem hagyhatta segítség nélkül. Nem volt jelentősége a német gyártótól beérkezett áruk nagyságának, súlyának sem, mivel az ezzel kapcsolatos teendők bizonyítottan nem a felperes munkaköri kötelezettségeihez kapcsolódtak. A felperes kereskedelmi titkárnőként 2007. novembere és 2008. februárja között „elsősorban adminisztrációs, könnyű fizikai munkát végzett”. Amennyiben a munkafolyamat szükségessé tette valamely jelentősebb súlyú termék mozgatását,

ahhoz a felperes minden esetben segítséget kapott. Mindezek alapján a Pp. 164. §-ában foglalt szabályokra is figyelemmel, nem lehetett ítéleti bizonyossággal megállapítani azt, hogy a felperes jelentős súlyú anyagokat mozgatott a munkaköre ellátása során és ez vezetett az állapota romlásához.

[23] A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság határozott szakértői vélemény beszerzését írta elő. Ennek ellenére a rendelkezésre álló szakértői vélemény és annak kiegészítései alapján az üzemi baleseti eredetű megbetegedés nem volt igazolható. A szakértő csupán annyit állapított meg, hogy fizikai megterhelés közrehatott a felperes állapota rosszabbodásában. Azonban a 2009-ben megjelent megbetegedés nem volt új, az már 2007-ben is fennállt. A felperes gerincének degeneratív elfajulása egy természetes kórokú megbetegedés volt. A mozgásszervi rész-egészségkárosodás kialakulásában a fizikai megterhelés hatását objektív, természettudományos módszerekkel nem lehetett meghatározni és számszerűsíteni. A felperes 2007-ben kiújuló gerincpanaszaihoz inkább hozzájárult a családi építkezés és a második gyermek vállalása. A felperes állította, hogy a GYES alatt alkalmanként végzett munkát az alperesnél, de erre vonatkozóan bizonyítékot nem csatolt és ebben az időszakban bérfizetés sem történt a részére.

[24] Az alperes másodlagos fellebbezési kérelmében a nem vagyoni kár körében a kereset elutasítását, vagy annak összege 750.000 forintra történő leszállítását kérte. Érvelése szerint az elsőfokú ítéletben meghatározott összeg nem állt arányban a hivatkozott alkotmánybírósági határozatban meghatározott elvekkel és a felperes keresetében meghatározottakkal. A felperes nem bizonyította a nem vagyoni kártérítés jogalapját, a kára hozzávetőleges mértékét és az okozati összefüggést. A felperes és házastársa egymásnak ellentmondó nyilatkozatokat tettek a panaszok kezdetét illetően. A felperes egyébségi állapotának romlását több tényező is előidézhette a szakértői vélemény szerint, ezek egymáshoz viszonyított százalékos mértéke azonban nem volt meghatározható természettudományos módszerekkel. A szakértő szerint a 2007. évi műtétet követően nehéz fizikai munka nélkül is előállhatott az újabb műtét szükségessége. A 2009. évi műtétéhez tehát a 2007-ben fennállt betegség vezetett. Nem lehetett megállapítani, hogy 2007. novembere és 2009. februárja között minek következtében romlott a felperes állapota. Mindezekre figyelemmel nem vagyoni kártérítés megállapításának sem volt alapja. A felperes nem bizonyított olyan többletkörülményt, amely az elsőfokú ítélet szerinti magas összeget megalapozta. Ezért az alperes a kártérítési felelősségének fennállása esetén legfeljebb az elsőfokú ítéletében meghatározott pernyertességi arány (15 %) alapján kérte a nem vagyoni kár összegének meghatározását 750.000 forintban.

A felperes csatlakozó fellebbezése

[25] A felperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását a nem vagyoni kár összege tekintetében kérte. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor az Mt. 174. § és 177. §-a megsértésével nem értékelte a pszichés károsodását, kizárólag a mozgásszervi egészségkárosodásnak tulajdonított jelentőséget. A jövőképét jelentősen alakította a betegsége, hiszen negatív, depresszív személyiség lett, életterét, szabadidős tevékenységét jelentősen beszűkítette a betegség, mindez a házasságára is hátrányosan hatott. Annak ellenére, hogy a pszichés sérülést a szakértő százalékosan nem tudta meghatározni, ez nem jelenti azt, hogy a lelki, pszichés károsodásokat a bíróság nem vehette figyelembe. A mozgásszervi egészségkárosodást a bíróság bizonyítottnak fogadta el, ezzel pedig szükségképpen együtt jár a lelki sérülés, megbetegedés is. Amennyiben a szakértő ennek konkrét százalékát nem határozza meg, abban az esetben az 50 %-os mérték fogadható el. Az egyes bizonyítékok bírói mérlegelésével a bíróság is megállapíthatja a lelki problémák és szenvedések okozta sérelem jelentőségét.

Mindezekért a 2-4.000.000 forintos nem vagyoni kártérítés tekinthető alkalmas kompenzációnak. Figyelemmel a mozgásszervi károsodás okozta nem vagyoni sérelmek alapján meghatározott 1.500.000 millió forint, 5.000.000 forintos nem vagyoni kártérítés megállapítása volt indokolt. A felperes elkésettnek tekintette a csatlakozó fellebbezését, ezért igazolási kérelmet terjesztett elő.

A felperes fellebbezési ellenkérelme

- [26] Fellebbezési ellenkérelmében a felperes az elsőfokú ítélet alperesi fellebbezéssel támadott rendelkezései helybenhagyását kérte.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme

- [27] Az alperes a csatlakozó fellebbezésre előterjesztett fellebbezési ellenkérelmében elsődlegesen az igazolási kérelem nem megalapozott voltára hivatkozott. A nem vagyoni kártérítést illetően azt adta elő, hogy a felperes csatlakozó fellebbezésében megalapozatlanul utalt a lelki, pszichés károsodásra, mivel a nem vagyoni kárigényét kifejezetten a mozgásszervi egészségkárosodására tekintettel terjesztette elő, pszichés egészségkárosodásra az elsőfokú eljárás során nem hivatkozott.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

- [28] Az alperes fellebbezése nem alapos, a felperes csatlakozó fellebbezése nem alapos a következők szerint.
- [29] Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a bizonyítékok egyenként és összességében, a logika szabályainak megfelelő értékelésével a tényállást helyesen állapította meg és az irányadó jogszabályok helyes alkalmazásával jogszerű érdemi döntést hozott. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés korlátai között bírálta felül.
- [30] Az Mt. 174.§-ában meghatározott munkáltatói kártérítési felelősség fennállásának vizsgálata körében elsődleges volt annak tisztázása, hogy a felperes pontosan milyen feladatokat végzett a munkaviszonyával összefüggésben. Ez alapján lehetett ugyanis megalapozott következtetést levonni az egészségi állapota romlása és a munkaviszony közötti okozati összefüggés fennállását illetően. Az alperes azonban alaptalanul hivatkozott a fellebbezésében a felperes munkaköri feladatai, illetve az általa mozgatott termékek, csomagok súlya bizonyítottságának hiányára.
- [31] E körben nem annak volt jelentősége, hogy a Pp. 221.§-a alapján a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezésre vonatkozó végzésének indokolása nem tekinthető az ügy érdemében hozott döntésnek. A másodfokú bíróság végzése annak érdekében tartalmazott megállapításokat, hogy Pp. 252.§ (4) bekezdésére figyelemmel egyértelmű és világos legyen a folytatódó elsőfokú eljárás további menete, a bizonyítás köre. A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság ... számú végzéséből az következett, hogy a felperes munkaköri feladataival kapcsolatban elégséges bizonyíték állt rendelkezésre. Ez okszerűen következett abból is, hogy a másodfokú bíróság nem az okozati összefüggés fennállása, a munkaköri feladatok mibenléte, hanem a felelősség mértékének tisztázása körében rendelkezett a szakértői bizonyítás kiegészítéséről. A másodfokú bíróság végzése nyilvánvalóan nem minősülhetett az ügy érdemében hozott döntésnek, ítélet dolognak (Pp. 229.§), ezért az elsőfokú bíróság a Pp. 221.§-ának megfelelően járt el, amikor a megismételt eljárás folyamán hozott, jelen fellebbezéssel támadott határozatában a bizonyítékok értékelésével megállapította a tényeket a munkaköri feladatokat illetően.

[32] Tévesen állította az alperes e körben a Pp. 3. § (2) bekezdése, a Pp. 206. § (1) bekezdése és 221. § (1) bekezdése megsértését. Az elsőfokú bíróság széleskörű bizonyítást folytatott le, a felperes több munkatársát meghallgatta, a felperes is részletesen nyilatkozott az egyes feladataira. Az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe, hogy melyik tanú dolgozott a peresített időszakban az alperesnél. Az alperes tévesen állította, hogy egyik tanú sem rendelkezett ismeretekkel a 2007. novemberét követő munkavégzésről. Ezzel szemben a tárgyalási jegyzőkönyvekből megállapítható, hogy **G.L.** munkaviszonya a tanúvallomása megtételekor 2014. január 10-én is fennállt (29. jkv.). **V.J.** 1998-tól a tanúvallomása megtételéig, 2014. január 10-éig az alperesnél végzett munkát (29. jkv.). **K.L.** a peresített időszakban munkaviszonyban állt az alperessel, tehát rendelkezhetett érdemi információval a felperes munkavégzéséről (34. jkv.). **B.Z.** 2001-től állt munkaviszonyban, a tanúvallomása megtételekor 2014. szeptember 26-án azt állította, hogy fennállt munkaviszonya az alperessel (45. jkv.). A felperes házastársa **F.S.** a tanúvallomásában szintén nyilatkozni tudott a 2005-2008. közötti időszakban végzett munkára (34. jkv.). Mindezek alapján az elsőfokú bíróság pusztán a munkaviszonyok időtartamára tekintettel, nem értékelte tévesen és megalapozatlanul a tanúvallomásokat, hiszen valamennyi tanú közvetlen és érdemi tapasztalat alapján nyilatkozott a felperes munkavégzéséről, annak részleteiről, és nem kizárólag a 2007. november 5-e előtti időszakra nyilatkoztak. Ezzel szemben az alperes fellebbezése nem volt ellenmondásoktól mentes. Érvelése szerint egyik tanú sem tudott nyilatkozni a 2007. novemberét követő feladatokra, ugyanakkor a tanúk vallomása alapján állította azt, hogy a felperes ekkortól rendszeresen kapott segítséget a munkatársaitól. Ehhez kapcsolódóan tévesen állította az alperes a fellebbezésében, hogy a 2007. novembere előtti feladatoknak jelen per szempontjából nem volt jelentősége. Nem kizárt ugyanis, hogy az éveken át végzett megterhelő fizikai tevékenység később fejtí ki a hatását a munkavállaló egészségi állapotára. Ennek megítélése szakkérdés, azonban a szakkérdés megválaszolásához szükséges az ahhoz kapcsolódó tények feltárása. A konkrét esetben ez azt jelentette, hogy a teljes munkaviszony időszakára nézve vizsgálni kellett a felperes munkaköri feladatait, függetlenül attól, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletében a 2010. május előtti időszakra vonatkozó követeléseket elévültnek tekintette. A szakértő kompetenciájába tartozott ugyanis annak értékelése, hogy bizonyos időszak kizárható volt-e az egészséget károsító hatások szempontjából. Az elsőfokú bíróság tehát a tanúk vallomását helyesen értékelve állapította meg a felperes munkaköri feladatait, azok jellegét, azzal a másodfokú bíróság egyet értett.

[33] Az alperes megalapozatlanul hivatkozott fellebbezésében arra, hogy a csomagok és az alperesnél forgalmazott eszközök súlyát illetően sem állt rendelkezésre egyértelmű bizonyíték a perben. **M.Gy.** tanúvallomásában azt adta elő, hogy az alkatrészek 2-25 kg-osak voltak. Arra is egyértelműen nyilatkozott, hogy a felperes naponta egyedül hordta biciklivel postára a csomagokat, az árupakolást is szükségszerűen egyedül intézte. **G.L.** az eszközök súlyát változóan, 10-12 kg-ban határozta meg, a postai csomagokat pedig 20 kg-ban jelölte meg. **V.J.** szintén konkrét adatot közölt vallomásában, a postai csomagokat 20 kg-ban határozta meg. **K.L.**, aki a postai csomagszállítás során alkalmanként segített a felperesnek, a termékek súlyát változóan, pár dekától 10 kg súlyúnak állapította meg, a postai csomagokat pedig maximum 20 kg-osnak határozta meg. **B.Z.**, aki néhány alkalommal nehezebb áruknál, csomagoknál segített a felperesnek, azt adta elő, hogy 20-40 kg-os áruknál segítettek, de alapvetően a felperes feladata volt az áruk polcra pakolása. A tanú is megerősítette, hogy a felperes járt rendszeresen a postára, ahol alkalmanként segítettek neki az áru összekészítésénél. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság nemcsak a felperes munkaköri feladatai, hanem az alperesnél forgalmazott eszközök és a postázott csomagok súlya tekintetében is a bizonyítékokkal összhangban álló, megalapozott következtetéseket vont le és ez alapján helyesen állapította meg a tényállást. A Pp. 206.§-a és 221.§-a megsértése nem volt megállapítható.

- [34] Az alperes fellebbezésében tévesen hivatkozott az írásbeli munkaszerződés módosítások alapján a felperes megváltozott munkaköri feladataira. Ezzel szemben egyetlen munkaköri kötelezettség változása volt bizonyított, mivel a felperes azon állítását, hogy 2007. novemberét követően nem kellett már takarítási munkát végeznie, az alperes sem cáfolta, ezért ezt irányadónak lehetett tekinteni. Ugyanakkor a tanúvallomások alapján aggálytalanul bizonyított, hogy a felperes feladatai nem feleltek meg az írásbeli munkaszerződésekben meghatározott munkaköröknek. Az alperes a perben meg sem határozta, hogy a felperesnek kereskedelmi ügyintézőként és adminisztratív titkárnőként milyen feladatai voltak. Ezzel szemben bizonyított volt, hogy a felperes a munkaviszonya közös megegyezéssel történt megszüntetéséig lényegében ugyanazokat a raktárosi feladatokat látta el, csak a betegsége súlyosbodását, állapota rosszabbodását követően több munkatársi segítséggel. Az alperes tehát tévesen hivatkozott fellebbezésében arra, hogy a felperesnek az asszisztensi, illetőleg titkárnői munkakörökhöz képest kellett bizonyítania az egészségkárosodása bekövetkezését. Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte az írásbeli munkaszerződéssel szemben a ténylegesen ellátott feladatokat és azok egészségre gyakorolt következményeit.
- [35] Tévesen hivatkozott a felelősségét kizáró körülményként az alperes a fellebbezésében arra is, hogy az üzemorvos a felperest ügyintézői munkakörre alkalmasnak találta. Ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiéniás alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 1.§ és 3.§-a értelmében az üzemorvos a munkaköri alkalmasságot a munkáltató által megküldött adatok alapján, a munkáltató által meghatározott munkakörre véleményezi. A 2007-ben az alkalmasság vizsgálatkor megjelölt ügyintéző munkakör megfelelt az írásbeli munkaszerződés módosításnak, azonban nem állt összhangban a felperes által ténylegesen ellátott munkaköri feladatokkal. Ebből következően nem lehetett az ügy érdemére kiható következtetést levonni abból a tényből, hogy az üzemorvos az ügyintéző munkakörre alkalmasnak találta a felperest. Ezzel szemben az alperes felelőssége körében volt jelentősége annak, hogy a munkaköri alkalmasság vizsgálata nem a ténylegesen ellátott feladatokra vonatkozott.
- [36] Helytállóan értékelte az elsőfokú bíróság, hogy a felperes a tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, amikor az orvosi vizsgálaton közölte a gerincműtét tényét. Ezt a lényeges körülményt az üzemorvos a tanúvallomásában is megerősítette. E közlésre tekintettel az üzemorvosnak kellett volna tisztázni a műtét okait, körülményeit és annak a munkaköri alkalmasságra kiható hatását, függetlenül attól, az üzemorvos abban a feltevésben volt, hogy ügyintéző munkakörre véleményezi a felperes alkalmasságát.
- [37] Megalapozatlanul, illetve iratellenesen állította az alperes a fellebbezésében, hogy a felperes a feletteseivel sem közölte a betegsége tényét. Az alapeljárásban meghallgatott **M.Gy.** tanúvallomásában (29. számú jkv.) egyértelműen előadta, hogy tudott a felperes panaszairól és közvetlen feletteseként tanácsolta, hogy másnak erről ne szóljon, ha szeretne az alperesnél dolgozni. Azt tanácsolta a felperesnek, próbálja meg a szabadsága alatt megoldani az egészségügyi problémáit. **M.Gy.** hangsúlyozta, hogy vezetőként mindent alárendelt a határidőknek és ennek keretei között próbált segítséget adni a felperesnek. Azt sem lehetett figyelmen kívül hagyni, hogy valamennyi munkatárs tanúvallomásából megállapítható, tudomásuk volt a felperes panaszairól, egészségügyi problémáiról. Ehhez képest nem volt jelentősége annak, hogy volt olyan tanú (**K.Z.**), aki azt állította, hogy nem a betegsége miatt segített a felperesnek, hanem azért, mert nő volt. Mindez nem változtat azon, hogy a felperes egészségügyi problémáinak ténye széles körben ismert

volt a munkahelyen. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helytálló következtetése szerint a felperes vétkes közrehatása nem volt megállapítható, az Mt. 174.§ (3) bekezdésében meghatározott feltételek nem álltak fenn.

- [38] Az alperes megalapozatlanul állította fellebbezésében az Mt. 174. § (1) bekezdésében meghatározott törvényi feltételek bizonyítottságának a hiányát. Ennek körében tévesen állította, hogy az orvosszakértői vélemény és annak kiegészítései a bizonyítás egyéb adataira tekintettel sem támasztották alá aggálytalanul az állapotrosszabbodás okát, annak a munkaviszonnyal fennálló összefüggését.
- [39] Ezzel kapcsolatban kiemelkedő jelentőséget tulajdonított a másodfokú bíróság annak, hogy a szakvélemény szerint a 2007. évi műtét után a felperesnek gerinckímélet volt indokolt, az általa a munkaviszonya keretében végzett nehéz fizikai munka azonban nyilvánvalóan nem minősült gerinckímélő tevékenységnek. A másodfokú bíróság a szakértői vélemény fizikai megterhelésre vonatkozó - feltételezésen alapuló - megállapításait a következők szerint találta értékelhetőnek. A szakértőnek nem kellett megállapítást tenni arra vonatkozóan, hogy a felperes milyen jellegű munkát végzett az alperesnél, vagyis érte-e fizikai megterhelés, mert ennek ténye a bizonyítékok értékelésével megállapítható volt, az ehhez kapcsolódó tények megállapítása nem minősült szakértői kérdésnek. A szakértő megállapításainak annyiban volt jelentősége, hogy a napi rendszerességű, súlyok emelésével járó fizikai munka hozzájárulhatott-e és amennyiben igen, milyen mértékben az egészségi állapot romlásához. A szakértő szerint a gerinckímélet elmaradása, a fizikai munka, a gerinc megterhelése rész-oki szereppel bírhatott a felperes természetes okú, sorsszerű betegségének súlyosbodásában. Ezen egyértelmű szakértői megállapítás alapján, figyelemmel a felperes által ténylegesen ellátott munkakörre, a másodfokú bíróság álláspontja szerint az okozati összefüggés a felperes munkaköri feladatai és az egészségi állapota romlása között egyértelműen megállapítható volt. Az elsőfokú bíróság tehát a bizonyítékok helytálló értékelésével állapította meg az okozati összefüggés fennállását.
- [40] A szakértő a szakvéleményében arra hivatkozott, hogy a rész-egészségkárosodás okainak, tehát a természetes okoknak és a gerinckímélet elmaradásának, a fizikai munkának a következményei, azok aránya objektív módszerrel nem kimutatható és nem számszerűsíthető. Ugyanakkor a szakértő szakvéleménye kiegészítésében (14. sz. irat) arra is egyértelmű nyilatkozatot tett, hogy döntően természetes okú, tehát sorsszerű volt a felperes alapbetegsége, a mozgásszervi rész-egészségkárosodás kialakulásához kisebb részben járult hozzá a gerinckímélet elmaradása. Mindezeket egybevetve, az elsőfokú bíróság helytállóan vonta mérlegelése körébe a rendelkezésre álló bizonyítékokat, az alperes kártérítési felelőssége mértékének meghatározását illetően. Ezzel összefüggésben a másodfokú bíróság hivatkozik az EBH 2008.1803. számú elvi határozatra, melyben a Kúria egyértelműen állást foglalt abban a kérdésben, hogy az egyébként aggálytalan szakvélemény alapján lehetséges bírói mérlegeléssel meghatározni a közrehatás, a részoki összefüggés mértékét. A konkrét ügyben a Kúria kifejtette, hogy a huzamos ideig, meghatározott körülmények között történt munkavégzés és a természetes kórokú megbetegedés állapotrosszabbító hatása valószínűsítése esetén a közrehatás, a részoki összefüggés a per összes adata, az eset egyedi sajátosságainak értékelése alapján bírói mérlegelés körébe tartozik. Ezzel összefüggésben a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság által a mozgásszervi károsodáson belül 40 %-ban meghatározott alperesi kárfelelősséggel, figyelemmel arra, hogy a szakértő egyértelműen megállapította, hogy a gerinckímélet elmaradása kisebb mértékben, azaz 50 %-ot el nem érő részben járult hozzá a felperes mozgásszervi állapotának romlásához. Az eset egyedi sajátosságai körében nem lehetett figyelmen kívül hagyni azt a perben bizonyított tény, hogy a felperes éveken keresztül

olyan munkát végzett, amely nehéz, a gerincet megterhelő fizikai munkának minősült. Az ismert betegsége, panaszai ellenére naponta végezte ezt a feladatot az alperes érdekében és utasítására, az írásbeli munkaszerződésekben meghatározott munkakör ellenére. A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem annak volt jelentősége, hogy a felperes alkalmanként vagy rendszeresen kapott-e a munkatársaitól segítséget egy-egy munkafolyamatnál. A megterhelő, napi rendszerességgű fizikai munkavégzés ténye bizonyított volt, és az is, hogy mindez hozzájárult a felperes egészségi állapota romlásához. Az előbbiek miatt nem jogszabálysértő a részoki összefüggés 40%-ban történt megállapítása.

- [41] Az alperes fellebbezésében alapvetően a felelőssége fennállását vitatta, ezért a másodfokú bíróság nem érintette a rész-egészségkárosodással összefüggésben a szakhatósági véleményekben 2010. és 2016. között megállapított össz-szervezeti egészségkárosodás, illetve mozgásszervi egészségkárosodás egymáshoz viszonyított aránya alapján meghatározott felelősségét és az az alapján meghatározott számításokat,összepszerűségeket sem.
- [42] A felperes részére a másodfokú bíróság a 2.M.31.278/2020/2. számú végzésével 8 napos határidőt adott csatlakozó fellebbezés előterjesztésére. A végzés 2020. november 17-én lett közölve. A felperes jogi képviselője útján 2020. november 23-án nyújtotta be a csatlakozó fellebbezését, mely erre tekintettel nem minősült elkésettnek. Ezért az igazolási kérelemben foglaltak értékelése szükségtelen volt.
- [43] A csatlakozó fellebbezés érdemét illetően a másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes olyan körülmények (pszichés megterhelés) alapján kérte a nem vagyoni kártérítés összegének felemelését, amelyekre az elsőfokú eljárás során, illetve a keresetében nem hivatkozott. Az az érvelés, hogy a testi betegségek pszichés problémákat is eredményezhetnek, a Pp.3.§ (1) bekezdésére figyelemmel nem pótolja a kereset megfelelő előterjesztésével, a tényállítás megtételével és a bizonyítással összefüggő kötelezettségeket. A felperes kialakult egészségi állapota csak részben volt összefüggésben az alperesnél fennállt munkaviszonyával. A nem vagyoni kártérítés összege meghatározásakor ezt a tényt is figyelembe kellett venni. Mindezek alapján a másodfokú bíróság a csatlakozó fellebbezés alapján nem látott lehetőséget a nem vagyoni kártérítés összegének felemelésére.
- [44] Az alperes is alaptalanul támadta a nem vagyoni kártérítésre vonatkozó ítéleti rendelkezést. A felperes a nem vagyoni kártérítés iránti igényét a bekövetkezett egészségkárosodással összefüggő személyiségi jogai sérelmére alapította. Hivatkozott az állapota miatt kialakult korlátozott mozgásképessége miatt megváltozott mindennapi életére, a gyermekeivel, házastársával való kapcsolatára, a mindennapos, háztartási tevékenységére. Az elsőfokú bíróság a meghallgatott tanúk vallomását ebben a kérdésben is helytállóan értékelte, figyelemmel az Mt. 177.§ (2) bekezdésére. A tanúk egyértelműen nyilatkoztak a felperes megváltozott egészségi állapotával, mozgásának korlátozottságával összefüggésben kialakult, a családját is érintő változásokról. A bizonyítottság hiányára történő hivatkozás az okozati összefüggés tekintetében ezért nem volt alapos. A felperes személyi körülményeit illetően **F.S.**, továbbá **N.Á.** (121. jkv.) egyértelmű, egybehangzó és aggálytalan vallomást tettek. Az alperes fellebbezése alapján a nem vagyoni kártérítés mérséklésére azért nem volt lehetőség, mert az összeg meghatározása nem a kereset szerinti összeg és a kártérítési felelősség aránya alapján, pusztán matematikai művelet eredménye. Az elsőfokú bíróság ítéletében is megjelölt alkotmánybírósági határozat is tartalmazza, hogy a bíróságnak valamennyi releváns körülményt gondosan értékelnie kell. A másodfokú bíróság jelen ügyben alkalmazhatónak találta az EBH2001.572. határozatban kifejtetteket is a nem vagyoni kártérítés összegének megállapításakor

irányadó szempontok tekintetében. A konkrét ügyben a felperest a rendszeres emeléssel járó munkájával összefüggésben érte kár a gerincsérve bekövetkezésekor. A Kúria a nem vagyoni kár összegének meghatározásakor értékelése körébe vonta, hogy a felperes a kialakult állapotában élete szinte minden területére kiható károsodást szenvedett el. Korlátozottá vált a helyváltoztatásban, a gyermekei ellátásában, már nem tudott olyan tevékeny és egészséges életet élni, mint korábban. Jelen perben a bizonyítás adatai alapján megállapítható, hogy a felperes viszonylag fiatalon vált a mozgásában részben akadályozottá és az állapota kihat a munkalehetőségeire, a kiskorú gyermekeivel való mindennapi feladatok ellátására, a háztartási teendőkre és a családi élettel összefüggő programokon való részvételre is. A felperes állapotában javulás nem várható. Mindezek alapján az alperes felelősségének mértékét is figyelembe véve nem volt eltúlzott az elsőfokú bíróság által megállapított összecszerűség, ezért annak megváltoztatása nem volt indokolt.

- [45] A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Záró rendelkezések

- [46] Mindkét fél érvényesített másodfokú perköltséget és mindkét fél eredménytelenül fellebbezett. A felperes által fellebbezett pertárgyérték 3.500.000 forint, az alperes által fellebbezett pertárgyérték $1.500.000 + 20.508$ (járadék egy évi összege) + 246.864 (járadék egy évi összege) $16.877 + 1392 = 1.785.641$ forint volt. A felperes megközelítőleg kétszeres értékeben lett pervesztes, ezért a másodfokú bíróság akként rendelkezett, hogy az alperes által érvényesített másodfokú perköltség felét, azaz 125.000 forint + Áfa összeget köteles megfizetni a Pp. 78.-79.§-ai alapján, figyelemmel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (5) bekezdésében foglaltakra.
- [47] A felperest munkavállalói költségkedvezmény illeti meg, ezért az őt terhelő fellebbezési illetéket az állam viseli a jelen perben alkalmazandó a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.-14.§-a alapján. Az alperest terhelő fellebbezési illeték összegének meghatározása az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46.§ (1) bekezdésén alapult a fellebbezett értékre figyelemmel.
- [48] A másodfokú bíróság a fellebbezést a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 143. § (3) bekezdése rendelkezései alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2021. február 25.

. Orosz Andrea s.k.
a tanács elnöke

dr. Laczó Adrienn Lilla s.k.
előadó bíró

dr. Szalai Beatrix s.k.
bíró